

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, ismihi nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 8 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Volilci!

Mnogoštevilno obiskani izredni občni zbor slovenskega narodno-političnega društva „Sloga“ v četrtek dne 5. t. m. v Gorici izrekel se je po vsestranskem pretresanju naših razmer soglasno za naslednje kandidate pri bodočih volitvah v državni zbor.

I. V kmečkih občinah, ki bodo volile v sredo 4. marca, priporoča:

a) za občine v političnih okrajih Tolminu, goriška okolica in Sezana

dr. Antona Gregorčiča,
profesorja bogoslovja in deželnega poslanca v Gorici;

b) za občine v političnem okraju Gradišče
mons. Andreja Jordana,
prošta prvostolne cerkve in dosedanjega državnega poslanca v Gorici;

II. V mestih in trgih, ki bodo volili 6. marca, dosedanjega zastopnika v isti skupini

Franca grofa Coronini-ja,
tajnega svetovalca Nj. Vel., deželnega glavarja goriškega.

III. V skupini veleposestnikov, ki bo volila v Gorici v ponedeljek 9. marca,

Alfreda grofa Coroninija,
grajščaka na Cingrofu v Gorici, v Strani (Krombergu) in na Vogerskem.

Podpisani odbor naznanja ta sklep občnega zbora, pri katerem je bilo navzočih okoli 200 oseb, volilcem po deželi z nujno prošnjo, naj se vsakdo po vsej svoji moči prizadeva, da bodo navedeni kandidati v resnici tudi voljeni, da končni izid volitev prav jasno pokaže, kako resnično govoré tisti, ki trdijo, da glas današnjega „Sloginega“ občnega zbora je glas slovenskega prebivalstva na Goriškem.

Volilci! V zadnjih osmih letih pokazali ste o raznih prilikah, kako znate ceniti in uvaževati volilno disciplino, ter ste si pridobili čast pri prijateljih in nasprotnikih. Tej svoji preteklosti ostane zvesti tudi letos, in ni dvomiti, da izročite zastopstvo dobrim rokam in da si osvetlite lice pred vsem narodom slovenskim, kakor tudi pred svojimi sodeželani, ki gledajo s spoštovanjem na Vas in ki Vas bodo toliko bolj čislali, ako bodo videli, da

tudi letos potrdite, kako je bil opravičen Vaš dosedanji dobri glas. Ne dajte se spregovoriti nikomur, niti zapeljati po obljubah ali mamilih.

Stojte vsi kot jeden mož toliko Vi, ki bodete volili pri prvotnih volitvah, kolikor tudi volilni možje, mestni volilci in veleposestniki, ki bodete govorili odločilno besedo.

Volilci! Vaša čast in Vaša korist položena je v Vaše roke!

V Gorici dne 5. februvarja 1891.

Odbor društva „Sloga“.

Kritični dnevi.

Tudi politika ima svoje kritične dneve. Komaj je minul dober mesec tekočega leta, a dogodile so se že mnoge važne dogodbe, katere utegnejo temeljito uplivati na notranjo a tudi na vnanjo politiko baš onih treh držav, katere sestavljajo trojno zvezo.

O razpustu državnega zbora na Dunaji in o odstopu finančnega ministra Dunajevskega, ki sta v najtesnejši zvezi, bil je že govor. Omenili bi le še, da strastna in podla pisava nekaterih židovsko nemških listov, najbolje kaže, kako sovražna je ta klika vsemu, kar je slovanskega. Kar je priznal ves svet, kar je priznalo mnogo manj zagrizenih nemških listov, katerih je vender bilo sram resnici tako očitno biti v obraz, da si je odstopivši finančni minister pridobil neizbrisljivih zaslug za uredbo avstrijskih financ, to negirala je nemško židovska svojat. Ona izlila je vso podlo svojo strast nad odstopivšim finančnim ministrom, ki je dolgih najmanj let stal na čelu avstrijskih financ, ter dosegel to, kar se ni posrečilo nobenemu nemških njegovih prednikov, spraviti v ravnotežje državne dohodke in stroške. In to pri ogromnih zahtevah vojaškega budžeta! A vse to ne velja prav nič v obeh nemško židovske klike, ker je delo Slovana, ki se je celo drznil pokazati se kot takega in ne zatajiti svojega rodu, kakor mnogo drugih.

Da je dosegel kak Nемец jednak uspeh, živega bi ga bila postavila nemško židovska klika na vzvišeni podstavek, pozlatila bi ga in plesala okolu njega kakor njihovi predniki okolu zlatega teleta v puščavi, kličoča: Tu glejte veliki čudež našega

stoletja! Za Slovana pa nema, nego skrajno podlost, od katere se z gnjusom obrača vsak le količkaj pošteno misleč človek.

Drugi politično kritični dan bil je oni, ki je nenadoma pahnil Crispia z vrhunca vlade in slave. Da je Crispiev odstop definitivni, o tem danes skoraj ni več dvoma. Neznosna bremena, katera je nakladala njegova vnanja politika deželi, morala bi jo konečno pritirati do bankerota. V novih listah ministerstva se njegovo ime niti ne imenuje, kar kaže, da je razdor, ki ga je pospešila njegova sicilijanska strast, tako globok, da ga ni bilo več moč poravnati. Naj bode njegov naslednik, kdor koli boče, naj se prijatelji trojne zveze tolažijo s tem, da tudi brez Crispija ostala bode Italija v trojni zvezi, toliko je gotovo, da dosedanjih bremen ne bode mogla prenašati, da bode padlo vsako novo ministerstvo, če ne bode v prvi vrsti gledalo zboljšati narodnogospodarskih razmer in približati se zopet Franciji, ki je Italiji glavni odkupnik za poglavite prvotne pridelke, posebno pa za vino in za živino. Da je sam Crispi pri vsej svojej galofobiji to sprevidel je znano, kajti preveril se je o zlih nasledkih svoje politike.

Tretja važna sprememba, ki se je godila te dni, pa je odstop grofa Waldersea, ki je zbudil, veliko začudenje po nemških novinah. General Waldersee bil je, kakor znano, načelnik generalnega štaba nemške državne vojne, ter je po najnoveji odredbi nemškega cesarja Viljema II. imenovan zapovednikom devetega voja. Sicer jako laskavimi besedami postavljen je na stran, ali bolje rečeno z višjega mesta potisnen na nižje, vender pa je splošno mnenje, da je morala biti uzrok odstopu razlika v mnenji mej mladim cesarjem in naslednikom starega Moltkeja, kakor se je sploh smatralo generala Walderseea.

Cesar Viljem neče biti samo sam svoj kancelar, nego tudi načelnik generalnega štaba, oziroma on ne trpi poleg sebe drugega mnenja, nego svoje, in general Waldersee kot vojak, mora se pokoriti volji cesarjevi, čeravno je prav za prav novo imenovanje za njega skoro ponižanje, in mu sprejetje novega dostojanstva morda ni baš šlo od srca. Uložene demisije njegove iz vojske pa mladi cesar ni hotel sprejeti, saj mu itak že bivši kanclar dela

LISTEK.

Prolog.

(Govorjen ob Klavžarjevi slavnosti v Gorici.)

Bilò je dekletce še rosne mladosti:

Prebilo je jesen le komaj trikrát*),

Je šibko bilò po telesni kreposti,

A zalo, prelepo kot jasna spomlád.

Nje stariši bili po rojstvu so ubožni,

Po rodu preprosti, preprost bil njih stan;

A stariši ubožni so bili pobožni,

Od zlih je njih rod bil zánúčevan.

Je bila njih skrb največja, edina,

Da prav bi vzgojili si dékle krasnó,

Saj hčerke jim druge ni bilo, ne sina:

Njih bil je otrók ta hčerka samó.

A šibkost otroka v zadrege jih spravi,

— Roditelje skrbne — za hčerkin razcvit;

In misel morilna rodi se jim v glavi,

Da Parka pretrga življenja ji nit.

*) Goriška čitalnica bila je ustanovljena leta 1862.

V zadregi le-ti se prijatelj oglasi:

Skrbeti i on če za hčerkin obstoj,

In cvetka se jame krepiti počasi

In bil zagotovljen je njeni razvoj.

In vzrasla je hčerka — se vrla vzkrepila

V veselje roditeljev in rodnikov vseh;

Je let že nad dvajset in pet dovršila

In rasla in cvéla še v poznih bo dneh. —

Preslavna gospóda in društvo čestito!

Iz žitja posneta podoba je to.

Kaj nekda pomenja, to ni Vam prekrito,

Prekrito bi bilo Vam danes kakó? —

Je óno dekletce — zdaj krepka mladenka —

Čitalnica naša goriška le tá,

Roditelji njeni pa Majka Slovenka,

Hčera, ki zdaj še drugih imá.

In óni dobrotnik, ki skrbel veselo

Za njeni obstoj je in njeni razvoj,

Ki zá-njo premnogo posvétil je delo,

Ta skrbni dobrotnik je tukaj nocoj!

Zatorej tu danes njegova rejenka

Dolžnostno priznava zasluge možá

V zahvale za njè mu odrasla mladenka

Večér priredila je slávnosten ta.

Saj vreden čestí je, je vreden zahvale,

Za národ, ki delal stoletja četrť:

Po odrih neštevne predstave kazale

So dela njegovega polje in vrt:

Dramatičnih iger kot prvi vršitelj

Po celem Goriškem ta mož je poznan,

Sotrudnikov svojih najboljši učitelj,

Bi boljšega iskal drugodi zamán.

In kóliko uka, vedrila, zabave

Sprejelo občinstvo iz njega je ust,

In kóliko smeha in šale je zdrave,

Naj bil je slušatelj — ne vem kakó pust!

Kedòr ni dejansko onim hvaležen,

Ki tóli storíli za ubožni naš rod,

Ta vreden nikakor ni, biti deležen

Slovenskega roda najmanjših dobrot! —

Navadno le slávimo trudnike mrtve,

Ko ni jih v življenju med nami tu več;

Za bivša njih dele in narodne žrtve

Čestímo, jih slávimo — se veseleč,

dovolj preglavice, ni mu torej kazalo preočito pomnožiti vrsto nezadovoljnih elementov. Da je istinito, kar smo trdili zgoraj, kažejo besede, s katerimi se je poslovil grof Waldersee od generalnega štaba, rekoč: „Njih veličastvo je ukazalo; vojaku ne pristojta popraševati po uzrokih“.

Kdor pozna do skrajnosti pedantično disciplino nemške vojne, in ve, kako brezobzirno se tam postopa tudi z najvišjimi častniki, ta bode razumel, kaj hoté reči gori navedene besede. Mladi nemški cesar pokazal je zopet jedenkrat, kako visoko mnenje ima o svojih zmožnostih, kako z neizprosno silo odstrani vse, kar je le količkaj nasprotnega mnenja, seveda mu je v tem slučaju vojaška disciplina jako olabkočila delo. Kdo bode naslednik grofa Walderseea, na tem pač ni mnogo lažeče vnanjemu syetu, — zato pa tem več morda nemški vojni, ako jej bode treba danes ali jutri na bojnem polji pokazati, je li res še to, za kar je veljala dozdej. Misliti se vsaj sme, da je grof Waldersee moral imeti posebne zmožnosti, če se ga je nastavilo kot naslednika prvemu strategu našega veka, katero visoko mesto pa je moral tako hitro zapustiti.

Bode li ta poslednji kritični dan, ki je tudi v Nemčiji prouzročil važno spremembo, Nemčiji sami v korist, o tem ne moremo danes soditi. Vse te omenjene spremembe pa so take, da utegnejo imeti velike nasledke. Zanimivo je vsakako, da so se vršile baš v vseh treh državah trojne zaveze. Veliki historični A, B, C, kakor so imenovali očete trojne zaveze, ni več, Andrassy je mrtev, Bismarck in Crispi pa politično blizu tudi mrtva. Trojica, ki je ustvarila trojno zvezo, se je zrušila v prah, kdo vé, jo li bode na dolgo preživelo njihovo delo, je li ne pride tudi trojni zvezi kmalu kritični dan, ko se bode pokazalo, ali ima tudi brez glavnih svojih stebrov, ki danes leže podrti, toliko življenske snage v sebi, da bode preživela stvarnike svoje? Y.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 9. februarja.

Državnozbornske volitve.

Na Tirolskem bodo v kmetskih občinah letos imeli konservativci boj z nemškonarodnimi kmet-skimi kandidati. Bode li kmetska stranka kaj opravila, se ne ve, ali vsekako je pomenljivo, da se v tej deželi, ki je dosedaj bila prava trdnjava nemških konservativcev, upa kaka druga stranka v kmetskih občinah postavljati kandidate. Prebivalci na Tirolskem neso nič prav zadovoljni s svojimi sedanjimi zastopniki, ki neso znali dovolj varovati interesov kmetskega stanu.

V boji proti Slovanom so pa nemški liberalci in nemški nacionalci jedini, to kažejo tudi letošnje volitve. Dasi tudi bodo najbrž prvi sedeli na vladni, drugi pa na nasprotni strani v novi zbornici, vendar podpirajo drug drugega v takih okrajih, kjer kandiduje kak Slovan.

Novo komunikacijsko ministerstvo.

V trgovskem ministerstvu na Dunaji se hitro delajo priprave, da se osnuje novo komunikacijsko ministerstvo, kakor je na Ogerskem. Prvim komunikacijskim ministrom bi bil imenovan baje sekcijski načelnik Wittek, ki je dosedaj vodil železniške zadeve v trgovskem ministerstvu. Ž njim bi se storil korak dalje do čisto uradniškega ministerstva. Kakor se kaže, bode palogama prišlo iz navade v Avstriji, da bi se ministri jemali iz parlamenta.

A naše veselje ni vselej veselje
Slovencev pokojnih, ki dragi so nam,
In našim so čisto nasprotni njih želje,
Katere gojijo zdaj v večnosti tam.

Če živemu pa se podaje zahvala,
Zahvale te z nami se sam veselil!
Pogum ta hvaležnost mu bode dajala
Za narod da dela nadaljne še dni.

Zatorej pa Táljje, Muze sinovi
In hčere čestimo zasluge moža,
Goriška Čitalnica k slavi njegovi
Zahvalo mu daje iz globja srcá.

Pristavlja k izrazu zaslužene slave
Slovencem v korist le prošnja še to:
Močij naj ohrani Bog vedno nam zdrave,
Za narod da delal bi dálej takô!

Ga krépi, vtruj nam ga Bog dobrotljivi,
Njegovo rejenko nebó naj krepí;
Nam Ernesta Bog prav dolgo še živi,
Naj Ernestu Klavžerju slava doní!

Ministerske premembe.

Govorec ob odstopu Dunajevskega, pravi „Pesti Napló“, da bode prenavljanje Taaffeove vlade imela jednako nepovoljen uspeh, kakor je prenavljanje Tisove vlade na Ogerskem. Neznano bode prišlo do popolne ministerske krize, kakor je na Ogerskem. Ta list torej prerokuje Taaffeu, da bode kmalu odministroval, potem pa pride čisto levicarsko ministerstvo.

Ogersko državno gospodarstvo.

Če je verjeti liberalnim listom, bilo je lansko leto za ogerske finance jako ugodno. Končala se je baje s prebitkom 14 milijonov goldinarjev, dočim je proračun kazal pol milijona primanjulja. Dosedaj se navadno računski zaključki na Ogerskem bili mnogo neugodnejši nego proračun, in zatorej mi po pravici dvomimo, da bi lansko leto zares bilo tako izredno ugodno.

Vnanje države.

Pribaltijske ruske pokrajine.

Ruski listi zahtevajo, da se zató ali vsaj vsaj strožje nadzorujejo nemška in latiška društva v pribaltijskih pokrajinah. Ta društva gojé le zapadno kulturo in razširjajo ideje, ki so nevarne državi ruski. Govori se, da vlada že pripravlja novi društveni zakon, s katerim se uvede strožje nadzorstvo za društva.

Rumunska carinska politika.

Rumunska vlada je nekda pripravljena skleniti z drugimi državami trgovske pogodbe, toda le tedaj če vse države vsprejmejo minimalni tarif, katerega je izdelala carinska komisija, in ga v kratkem vsprejme parlament. Če bi pa le jedna država, imajoča trgovske interese v Rumuniji, se upirala temu tarifu, pa rumunska vlada ne bode z nobeno sklenila nove trgovske pogodbe, temveč uvela za vse inozemsko blago nov maksimalni avtonomni tarif.

Španjski socialisti

so jako potrti zaradi nepovoljnega izida poslednjih volitev za zbornico. Shod odposlancev socialističnih društev je zatorej sklenil, da naj se delavci ne udeležujejo več političnih borb, temveč naj vsi p zornost obračajo le narodno-gospodarski borbi. Občno volilna pravica se na Španjskem torej za socialiste ni tako ugodno obnesla, nego so pričakovali.

Dopisi.

Iz učiteljskih krogov 5. februarja. (Odgovor obema dopisnikoma iz učiteljskih krogov.) Nikakor nismo pričakovali, da bode naš prvi dopis iz učiteljskih krogov z dné 18. januarja šte. 14 „Slov. Naroda“, govorec o krivičnem urejevanji učiteljskih plač na Kranjskem, našel toliko nasprotja — oziroma zavisti mej so-trudniki. Nameravali smo sicer v drugem članku nekoliko izpregovoriti o naših národnih učiteljih v ženski obleki — žal, da moramo to vsled izzivanja dveh nasprotnega mišljenja tovarišev odložiti za prihodnji članek.

Oba gospoda zagovarjata svoje stališče: jeden braneč učiteljstvo stolnega mesta Ljubljane, drugi hvaleč delovanje učiteljev na tri- — oziroma štirirazrednicah. Stari Kranjec bi jima rekel: „Vsak berač svojo malho hvali“. No, prvega misli se mi še nekaj dopadajo, nasprotno drugi zagovornik ni povedal nobenih stvarnih dokazov, kar bi bilo jedino prav, pošteno in možato! Ako je bila njemu sreča toli mila, da mu je v dotični enketi varuh njegov priboril par goldinarjev više plače, še nikar naj ne misli, da smo vsi njegovega mnenja.

Mi stojimo še vedno na istem stališči, kakor smo poudarjali v prvem dopisu, namreč: **treba se je ravnati po zakonu!** Vsaj nam § 3. novega šolskega zakona pravi jasno in določno brez vseh ovinkov, da se je pri določitvi plačilnih vrst treba na krajne razmere dotičnega stajališča ozirati! Po krajevnih razmerah — ponavljamo še jedenkrat, da nas kdo zopet krivo ne razumi —, imajo jednorazredničarji in dvorazredničarji za više plačilne razrede iste pravice, kakor trirazredničarji in štirirazredničarji! Temu še celo dostavimo, da si to v marsičem še bolje zaslužijo, nego drugi, kar hočemo z dokazi podkrepiti. Učitelj na jednorazredni šoli je odgovoren za vse v šoli — in pogosto oskrbuje še vsa pisarska opravila „krajnega šolskega sveta“, ker ta tega večkrat ni zmožen. Po-učevati mu je štiri oddelke, kar reprezentuje štiri razrede. Šolske oblasti zahtevajo od njega navadno tiste uspehe, kakor tam, kjer delujejo štirje ali trije učitelji. Zato pa, ker dela za štiri — oziroma tri in dva, ima — najnižjo plačo! Lepa pravica to! Jednake razmere so večinoma tudi po dvorazrednih šolah. Vzemimo dalje v poštev še kraje, kjer so navadno jednorazrednice in dvorazrednice. Za izgled recimo „litijjski šolski okraj“, ker le-ta

je jeden najbolj hribovitih na Kranjskem. Na primer kraji: Sv. gora, Kolovrat, St. Lambert, Dole, Žalga, Prežganje itd. itd. To so vam taki kraji, da se Bogu smili, kjer uajvečkrat še za denar ne dobiš potrebnega živila. Učitelj je primoran od drugodi dobiti, česar potrebuje za vsakdanje potrebe — toda po vrhu mora še drago plačati človeka, da mu denese. Po teh krajih ni čitalnic, ne bralnih društev, da bi zamogel za bori forint mesečnine čitati deset ali še več časopisov. Navezan je na gosp. župnika, če pa ni tega, pak sam na-se, da si naroči par listov, ker vsakemu omikanemu človeku je berilo potrebno — sosebno pa učitelju, ako neče za drugimi nazadovati. Toda odkodi novcev vzeti, ako še za vsakdanji kruhek nema?!

Zadnji g. dopisnik gotovo ni nikdar služboval po taci krajih, ker drugače bi ne bil tako brezozirno pisal in povzdigoval šole po mestih in večih trgih. Pisec teh vrst pa je skusil vse kategorije ljudskih šol, zato ve tudi ločiti dobro od slabega. Na štirirazrednici bilo mu je delo najložje, ker je imel opravila samo z jednim razredom. Hrana se po taci krajih lahko dobi — in tudi ne predraga. Časopisov mu ni bilo potreba naročevati, ker je bil ud čitalnice; za mali denar smo imeli obilo listov na razpolaganje. Na deželi (kmetih) pa še za denar težko dobiš hrane — se ve po jako visoki ceni; časopise bereš pa tiste, ki si jih naročiš sam! Zdej naj razsodni čitatelj primerja današnji dopis z zadnjim! Prepričati se mora nehote, da so učitelji na tri- in štirirazrednih šolah mnogo na boljšem, kakor oni na jedno- in dvorazrednicah! Omenimo še, da so učitelji na večrazrednicah navadno mladi in samci, koji nemajo takih potreb kakor oženjenci. Povedali smo pa to le zbok tega, ker so učitelji na jedno- in dvorazrednicah vsled krajevnih razmer prisiljeni ženiti se, ker drugače bi jim pogosto ne bilo možno vsakdanjega živeča dobiti.

Gospod dopisnik pravi, da se poleg prostega stanovanja s 550 gld. že še shaja. Tako očitauje zares ni kolegijalno! Mari smo mi kedaj trdili, da voditelji treh in štirirazrednic poleg prostega stanovanja z 800 gld. oziroma 675 gld. že lehko shajajo? Dodati pak danes hočemo le toliko, da imajo učitelji skoro po vseh mestih in nekaterih trgih gotove postranske dohodke; tu so namreč upeljane obrtne — nadaljevalne šole, kar posameznim učiteljem na leto povprečno neso 50 do 100 gld. Tu in tam včasih še kaka posebna ura par goldinarčkov vrže, kar je dotičnikom gotovo dobra pripomoč. Tega bi pa ne bili nikoli omenili, ako bi nam gosp. dopisnik ne bil prostega stanovanja oponašal. — Na kmetih — razen nekaterih orgljavcev — nemamo nikakšnega postranskega zaslužka!

Sploh pak menimo, da so nove službe, vse prehitro urejevali. Pri slehernem kraji bi se moralo dobro preudariti, kakšen plačilni razred da zasluži. Prenagljena stvar ni nikoli dobra! Ako smo že toliko let čakali, potrpiamo še par mesecev. Želja kranjskega učiteljstva je, da se razvrsti pravično ter v vsako kategorijo ljudskih šol postavi tudi nekaj višjih plačilnih razredov! Tako bodo vsaj vsi zadovoljni, naj bode že Peter ali Pavel tega deležen; mi privoščimo vsakemu. To je zadnja beseda v tej zadevi starega bojovníka za splošno poboljšanje gmotnega stanja vsemu učiteljstvu na Kranjskem.

Iz Kamniške 5. februarja. [Izv. dop.] O novem uspehu Kamniškega čitalniškega odbora smemo poročati danes. Dne 2. t. m. v spomin rojstvenega dne (3. febr.) Valentina Vodnika pripravil je nam drugo predpustno veselico, a prvo, odkar je nam vendarle začela voziti železnica. Ker je bila prejšnji večer tudi veselica v jedni tukajšnjih gostilni, prišlo je bilo v čitalnico tega dne nekoliko menj občinstva. Škoda na tem: uspeh bil je boljši nego v prvi veselici. V sporedu je bila vesela igra: Putifarjeva žena, in: Ples.

Pred igro, po igri ter mej plesom je igral domači orkester, s katerim se je nam Kamničanom smeti ponašati.

Jako drago znanko smo zagledali na odru — gospodično Dralkovo, kot Frido, soprogo profesorja Edvarda (Benkoviča). Kaj živo je tožila, kako jo „zanemarja“ soprog njen, da nema ljubezni zanjo. Vender ne more po vsem pritegniti Avreliji (gospodični Piletičevi), soprogi Rožiča trgovca, dasi ga jej ta sumniči z izbornovirtuoznostjo. Pripravila jo je samo do tega, da je poskusila, kaj bode, ko bi bil soprog ljubosumen nanjo.

A naletela je na pravega junaka. Bledič-

nik (g. Jos. Stele), kandidat profesure ne umeje je, živi le znanstvu, ne pozna ljubezni — misli, da ima pred seboj — „Putifarko“.

Da bi kdo boljše ugodil tej ulogi, težko bi se dobil.

Rožič (Slabanja), trgovec, bil je nam stara grča; takoj, ko se je prikazal na oder, smo ga zopet živo pozdravili.

Rozina (gospodična Furlanijeva), hišina pri Bojanu (g. Benkoviču) stopila je na oder kot hraber in zaveden vojniki na bojno polje ter svojo ulogo igrala izvestno po misli pisatelja. Ne moremo vam torej, g. urednik, odpustiti smrtnega greha, ki se je storil s tem, da ste izpustili v zadnjem dopisu stavek, ki vrlo pohvalja to nadarjeno igralko. Uprav tako je zmanjkalo prostora za gospodično Piletičovo, izborna in naučena moč našega gledališkega odra, za M. Steletovo in Frana Steleta, ki so se tolikanj odlikovali.

Igra je bila kratka; ples je dal obilo opravila našim krasotičam. Služile so mu do zgodnje ure. Jako zanimiv je bil „kotilijon“. Vodil ga je g. Stiasny, tukajšnji učitelj.

Obečalo se je nam, da ućakamo kmalu novo gledališko igro. Takrat izvestno zopet stopi na oder gospodična Šlakarjeva, Steletova in druge, katerim je na srci napredek slovenskega življa.

Iz Gorenjega Logatca v februarju. [Izv. dop.] — Odbor tukajšnjega „Bralnega društva“ priredil je, izpolnjevaajoč željo društvenikov v sredo dne 4. febr. zvečer v društvenih prostorih zabavo, katere program je obsegal: petje in ples. Delavnik sredi tedna, — veselice na deželi ni srečno izbran dan, navzlic temu bila je „društvena zabava“ vendar dokaj dobro obiskana. Udeležila se je nje ne le večina tukajšnjih udov — razumništva, nego tudi nekaj gospode iz Dolenjega Logatca, a v svoji sredi imeli smo pa tudi celo iz Ljubljane dva odlična gosta, ki sta počastila to veselico s svojim pohodom. Bil je to naš državni poslanec gosp. dr. F. in še drug gospod.

Kar se tiče programa, — oficijelnega dela te veselice, moram konstatovati, da se je v obeh točkah v splošno zadovoljnost izvršil, zlasti pa je občinstvo pazno in željno slušalo toli vrlih in izvežbanih pevcev prijetne krepke glasove. — Tem gospodom pevcem izrazilo je občinstvo svojo dostojno zahvalo v burnem ploskanju itd. Predno pa je ples „potegnil nase“ mladostni in mladi svet, sledil je še komičen prizor, — dve kaj izborni izbrani maski, — kojih jedna je predstavljala „sv. Pusta“ a druga — baje neke vrste svečenika. Ta dva gospoda sta bila vzbudila obilo smeha in odobravanja mej gosti, a tudi dobro pogodila svoj posel.

Ples imel je, kar se samo po sebi umeje, — obilo častilcev, zlasti ker je bil nežni spol zadostno zastopan. Tako je celo prišlo, da so nekateri gospodje in mej njimi tudi Vaš poročevalec, ki so imeli pošteno, resno voljo, raztegniti svoje spočite ude, obsedeli, oziroma ostali na cedilu, a upajo, da bodo srečnejši pri kateri drugi priliki v ostalih predpustnih dneh!...

Prićakovali smo sicer društvo v polnem številu zastopano, a — prišlo je drugače, kajti videli smo jih nekaj, ki jih ni bilo. Zatorej bi sodil, da so temu krive baš lokalne razmere, ali ta predp. veselice povsem neprimerni delavnik, — morda pa tudi vreme! Nu, za prihodnji slučaj bi si dovolil društvenemu odboru svetovati, da izbere veselico dan pred praznikom ali za njim, če nanese pa na dva prazniška dneva vkup, da določi jednega izmed nju. Jaz jamčim potem za to, da bode gmotni uspeh ne le za blagajnico nego tudi za krčmarja ugodnejši, a tudi moralni ne bode izostal! Tako končam tedaj svoje poročilo, nadejaje se, da zginajo do prihodnje veselice tudi one „napete strune“, ki niso pri zadnji društveni zabavi bile na mestu!

—n—

Domače stvari.

— († **Tousaint Jelovšek** vitez Fichtenau, c. kr. poštar Novomeški in graščak na Strugi in Volavčah, umrl je včeraj v Novemestu v 35. letu dobe svoje. Pokojnik bil je značajan mož, vedno odločen narodnjak in imel radi tega toško stanje z mnogobrojnimi mu sorodniki, ki so vsi istotako odločni nasprotniki narodnim našim težnjam. Bil je večletni mestni odbornik Novomeški, odbornik tamošnje čitalnice in izvršujoč član „Dolenjskega Sokola“. Blag mu spomin!

— (**Sokolova maskarada**) bode gotovo jutri zvečer zbrala v čitalničnih prostorih vse, kar je odličnega in po veselji hrepenečega domoljubnega občinstva v Ljubljani. Ker je pomnoženi odbor skrbel za vse, je le od občinstva odvisno, da se ta po dolgoletni izkušnji na najboljem glasu stoji izborna zabava tudi letošnje leto izvrši tako, kakor njene prednice. Na tem nikakor ne dvomimo ter kličemo: Na veselo svidenje jutri večer na Sokolovi maskaradi v čitalnici! Na zdar!

— (**Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda** v Ljubljani) je imelo dne 4. februarja svojo XLIII. sejo. Navzočni: Prvomestnik: Tomo Zupan. Odborniki: Dr. vitez Bleiweis, Ivan Hribar, Matej Močnik, Ivan Murnik, Luka Svetec (podpredsednik), dr. J. Vošnjak (blagajnik), Andrej Zamejec, Anton Žlogar (zapisnikar). — Od nadzorništva: Oroslav Dolenc. — Blagajnik dr. Vošnjak poroča o denarnem stanju od zadnje vodstvene seje in o sklepnih računih za l. 1890, kar se vzame na znanje. — Istotako naznanja tajnik o prispelih dopisih in o njih rešitvi ter o izvršitvi prejšnjih ukrepov, kar vodstvo odobruje jemlje v vednost. — Posebno vesela so naznanila o „božičnicah“ družbenih zabavišč, pri katerih so otroci pokazali lep napredek, rodoljubno občinstvo pa svojo radodarnost. V Trstu, Rojanu in Gorici se je posebno odlikovalo narodno ženstvo; slava mu! — Nekaj prošelj za šolske pomočke je bilo uslišanih. — Vodstvo sklene v nekem obmejnem kraju osnovati otroški vrt za slovensko dečo.

— (**Odbor „Sokola“**) sklenil je v svoji seji dne 7. t. m., da priredi zabavni večer, ki je bil namenjen za debeli četrtek in se je bil moral iz važnih razlogov preložiti, v soboto dne 21. t. m. Za reditelja temu večeru izbrana sta bila brata Fran Hribar in Josip Rebek. — Dalje določilo se je, da bode v predvečer praznika sv. Josipa v čast vsem bratom, ki bodo drugi dan slavili svoj god, zabavni večer pod rediteljstvom bratov Jos. Nollija in J. Vesela.

— (**Slovensko gledališče**). Včeranja predstava bila je dobro obiskana. Burki „Slovenec in Nemeč“, ki je kakor vsvarjena za pustno nedeljo, smejalo se je občinstvo dovolj. Iznemadili sta nas včeraj s kupleti g. Nigrinova in g. Borštnik-Zvonarjeva. Prvo poznamo že kot nadarjeno pevsko moč in je tudi včeraj prav dobro rešila svojo nalogo. Dobro osoljene kuplete pela je prav razložno in bila živo aplavdirana. Naša prva dramatična resna igralka g. Borštnik-Zvonarjeva pa je včeraj pokazala, da ima tudi dober humor in nam je zapela dolgo vrsto kupletov, tako dobro, da je bilo vse iznenadeno in je občinstvo tudi njo obdarilo z obilim aplavzom. Sploh je bila včeraj veliko bolj živahna Nemka, nego prvokrat. Če bi si bil g. Perdán vzela v izgled omenjeni dve igralni moči in se vsaj potrudil, da se nauči kratek svoj kuplet, ne bil bi tako strašno „izgubljen“ v svojem zares „izgubljenem“ kupletu, o katerem je molčanje narbolje, kar morem storiti. Nadejam se pa, da se kaj jednacega ne zgodi več. Vsi igralci g. Borštnik, g. Danilova, g. Sršen g. Danilo Verovšek in g. Lovšin zvršili so povoljno svoje uloge. Tudi poslednji je bil ta pot bolj strog desetnik nego prvokrat. —i.

— (**Maskarada pevskega društva „Slavec“**) ki je bila včeraj v spodnjih prostorih čitalniških, bila je jako živahna in dobro obiskana. Udeležilo se je lepo število odličnega občinstva, katero je s svojo navzočnostjo dokazalo, da društvo uživa mnogo simpatij v vseh narodnih krogih. Mask je bilo primerno število in se je živahno in vstrajno plesalo do ranega jutra. Mej počitkom peli so Slavci različne zборе, ki so bili živo odobravana in bili prijeten dodatek animirani zabavi. Vsi prostori bili so primerno okrašeni z zelenjem, cveticami in draperijami in zastavami v narodnih barvah.

— (**Ljudski shod**), ki se je bil sklical včeraj popoldne v Šrajnarjevo pivovarno, bil je zelo originalen. Nezakurjena dvorana sama ob sebi shodu ni bila ugodna, zato je menda vsem govornikom beseda v grlih zamrznila. Izbrani predsednik K. naznanjal je točko za točko in začuden poupraševal: „Kdo želi besede?“ a ni ga bilo, ki bi se bil oglasil. Ves dnevni red bil je s temeljitim molkom hitro in brez vse debate končan. Skoro bi obžalovali, da je delavska, oziroma obrtniška stranka pokazala tako malo organizacije, ko bi ne vedeli, da je včerajšnji ljudski shod bil le poskušnja od neke strani in da se bodo tipalnice isto tako tiho

potegnile nazaj, kakor so se bile prav natihoma raztegnile. Državnozborski kandidat, katerega so hoteli proglasiti včeraj, ostane še vedno tajen, kandidat „in partibus.“

— (**Plesna kronika**). Predpust je kratek, veselice pa goste, kar zaporedoma. V teku malo dnij imeli smo najprej ples podčastnikov topničarskih in brambovskih v lepo obnovljenih in okrašenih prostorih na starem strelišči. Ples bil je jako živahen in dobro obiskan, plesalo je 63 parov. Par dnij pozneje bil je ples podčastnikov domačega 17. pešpolka. Na tem zelo živahnem plesu plesalo je nad 120 parov. Na obeh omenjenih plesih bilo je mnogo dostojanstvenikov in odličnjakov. — V soboto bil je v kazinski dvorani trgovski ples. Udeležba bila je znatna, plesalo je blizu 70 parov. Zabava bila je jako ugodna in trgovski ples sme se tudi letos prištevati odličnejšim predpustnim veselicam. Prisotni so bili: deželni predsednik baron Winkler, general Šilhavski, dvorni svetnik Plachky, deželnega sodišča predsednik Kočevar, ces. svetnik Murnik, župan Grasselli itd.

— (**Matica Hrvatska**) razpošila svoje knjige za l. 1890. Člani Ljubljanskega poverjeništa prejmo jih te dni. Pri tisti priliki se lahko raznašalca plača udnina za l. 1891.

— (**Poročil**) se je preteklo soboto g. dr. Ivan Klavž, sodni pristav v Ilirski Bistrici, z gospodično Franjo Ličanovo.

— (**Mizarsko delo**) V zadnjem razpisu deželnega odbora gledé oddaje dela za zgradbo deželnega gledališča urinila se je pomota, katera se v tem tako popravi, da so razpisana mizarska dela, ne pa tesarska.

— (**Z Bleda**) Naše jezero pokrito je z debelo ledeno odejo, da celo s konji čezenj vozijo, a niti pet minut od obrežja nabajajo se prve cvetke „črni teloh“, znak mile, približujoče se nam pomladi.

— (**Pevsko društvo „Adrija“** v Bar-kovljah) priredi jutri torek 10. februarja veselico prostorih gostilnice „Al risorgimento“ s petjem in šaljivimi prizori, tombolo in plesom.

— (**Veliki ples „Puljske Čitaonice“**) ki je bil v gledališči Ciscutti vršil se je prav sijajno ter prekosil vse prednike. Vse oblasti poslale so svoje zastopnike. Glavni kras plesu bile so devojke okolićanke v svojih narodnih oblekah. Pokazalo se je pri tem plesu, da je slovanski živelj v Pulji moćen, in da lahko postane odločilen faktor, ako se domoljubi resno poprimejo deia, ter organizujejo in združijo vse razstresene moči.

— (**Vabilo k občnemu zboru okrajne posojilnice na Krškem**) ki bode v nedeljo dne 1. marca t. l. ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopju. Dnevni red: 1. Nagovor ravnatelja. 2. Račun načelstva in poročilo nadzornikov. 3. Volitev načelstva in nadzornikov. 4. Nasveti.

— (**Okrajna posojilnica na Krškem**) imela je v 6. upravnem (1890.) letu 47.589 gl. 65 kr. dohodkov in isto toliko izdatkov, torej 94.182 gl. 93 kr. prometa. Hranilne uloge narasle so na 24.468 gl. 79 kr., deleži zadružnikov na 10.091 gl. 16 kr., število zadružnikov na 368. Reservni zaklad znaša 818 gl. 59 kr. V načelstvu so gg.: Ivan Knavs (ravnatelj), Ivan Lapajne (tajnik), Ivan Pfeifer (blagajnik), Anton Jugovic (blagajnikov namestnik), Anton Jurčec (odbornik), nadzorniki pa gg. Fr. Gabršek, Jos. Gerald, Josip Božič.

— (**Za dijaško kuhinjo v Mariboru**) so darovali gg.: Šijanec Anton, kapelan pri Sv. Juriji, 4 gl.; gspč. Zofija Magdič v Ormoži, 3 gl.; neimenovana 12 gl.; Tomažič M., kapelan pri Sv. Ilji, 1 gl.; Šoštarčič Ferdo, kapelan pri Sv. Lenartu, 2 gl.; Kralj J., župnik v Puščavi, 2 gl.; Kunej Iv., župnik v Dobovi, 3 gl.; Kostanjevec Jož., kapelan v Dobovi, 1 gl.; Bosina Jan., dekan v Kozjem, 10 gl.; Ferkove ustanove obresti 4 gl.; Zelenik Jož., profesor, 20 gl.; Keček A., kapelan v Trbovljah, 2 gl.; vesela družba, 1 gl. 32 kr.; Šket Dav., župnik pri Sv. Rupertu, 5 gl. Bog plati!

— (**Razpisano**) je mesto družega učitelja na dvorazrednici v Srednji vasi v Bohinji. Prošnje do 25. t. m.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Peterburg 8. februarja. Nadvojvoda Fran Ferdinand imenovan je imeteljem 26. dragonskega polka, kateri bode odslej imel njegovo ime.

